

d'interrogació indirecta, 'recorres a endevins per saber el perquè de la teva humiliació' [si bé cal: a) prendre foll com a fem, quasi hapax, veg FOLL, b) o llegir *tengud de sobines*]. «Va desaparar sa bona ballesta --- e passà la treta per --- la finestra e --- puyans anà ferir io compte, que bevia lo brou, e donà-li tal colp per los pits --- que sempre caheç en *sobines* mort fret», Desclot (fets de 1285, § 163, NGL. v, 99.27). En *sobines*, *VidesR*, 56r1, n. 8 i 10.

De *sobines*: «Él va fugent encontra sos colps que Baorts li donà, tant que él casec èn te<r>ra da *sobinas*», Reixac (129.29), traduïnt *tot anvers* de la *Queste* francesa. «Lo cavaller molt spaventat caygué de *sobines* en terra, donant molts grans crits», *Eiximpls*, Ag II, 112. També és del S XIV el *Llibre dels Mariners*, citat pel *DAG*; junt amb un d'anònim de cap a 1400 i altres de més tardans. Freqüent en StVicentF: «lo beneyt Senyor, quan los --- juheus lo estiraçaven, quan lo clavaren en la creu de *sobines* (així! [amb mfmica]), e prengueren la creu, e alçaren-la ---», «mentres jahia en lo bresol e dormia de *sobines*, e la boqua uberta, *subito* venc un exam de abelles, e entren-li en la *subua*» (*Serm* II, 270.31; *Quar.*, 184.38), i el que ja he citat en II, 975b30 i III, 994b15, on *lançar de sobines* potser és més aviat 'tirar capgirat' o bé 'en doina'; mateixa frase en JnEsteve, on sembla això o bé «caure de memòria» «lançà s en terra en la sala, de *sobines*» (*LiEleg*, 1-8 b).

Avui està molt antiquat en el Princ, sobretot en cat. central, però conserva vitalitat en les terres insulars i valencianes, on Renat afirma que diuen en *sobines*, «El Camí», 14-IV-1934, si bé d'altres donen de *sobines* «de memoria o de boca arriba» Escrig 1855) i CRos tot remetent (p 213) des de *sobines a dormir*, després s'oblidà de precisar el significat

El llatí *sŭpĭnus*, -A, -UM, no era més que adjectiu, per a 'ajagut de panxa amunt', figuradament 'peresós'. Poca descendència deixà en romànic amb caràcter hereditari. com ja assenyala Tallgren (*Glanures* I, § 39 = *NphMgn* XIII, 1911, 171, *REW* 8462), el mot català és el seu principal continuador amb fonètica hereditària *Caer sobinho* o *sobio* es troba tres vegades en el Graal portuguès [S. XIV], veg. CMichaëlis, *RLus* XI, 53. Hi ha alguns testimonis de *sovun* en fr. antic; a Itàlia solament apareix *sovun* en algun autor medieval del N. (crec recordar-lo en el lombard Bonvesin) (res a veure-hi el calabr. *suppignu* 'golpes, àtic', **SUPPINIU*, de *PINNA*, segons Rohlf, *Hist It Gr*, § 282, I, 464) El llatí *supĭna*, des de Belv.

DERIV. *Sobinada* 'allau de neu', St. Llorenç de Morunys (*DAG*, *sub-*) *Ensobinar-se* ha conservat més extensió. És valencià *ensobinar-se* 'caure de panxa enlaire'. *se va nsobinàr* (pujant per una muntanya: Relleu, 1963); Valor-G ens recorden que és viu (suposo a Castalla i Ribera), com acotació a *de sobines* del *DFa*; «el borracho va fent esser per lo carrer, y a lo millor s'*ensobina* y se romp la crisma contra una paret», MGadea (*T del Xè* I, 402), maestr. «*ensobinar-se*, emmalaltir-se una persona o animal i posar-se en lo llit o en terra», GaGirona (*Vocab*, p. 79).

Però aquest verb reapareix en el Principat, per tot el Nord, arreu, començant des de cap a la línia Montseny-Canigó i tirant cap a ponent: *ensubirnar-se*, -inat 'enfonsat per una ensulsiada o esllavissada de roques o terra'; i *ensubimada*, això, a Olot, Ribes i Borredà (amb cita d'una petita narració), segons el *DAG*. Jo ho sento en el Luçanès, Urgellet i Benasc: «les parets de la casa estan *ensubinàdes*» 'enderrocades per efecte del temps i de la ruïna» Merlès, 1935; «—Què és allò? —En diuen *l'Ensulsiada*: és una *ensubimada*» Cerc (1936); 'ensorrar-se, aclofar-se, aplanar-se', ensenyant-me un bocí de terreny o de construcció: *se bnsubinà* Cívís, 1964.

També en el NO.: «*ensobinàse*: el acto de caerse una caballería sin que se pueda servir de sus propias fuerzas para volver a la posición normal --- cuando caen con las patas hacia arriba y generalmente en acequias: —A la seclla del molino se ha *ensobinau* un macho» a Benasc (Ferraz, 52). «--- una *ensobinada*. —? —un animal atrapau de una pata» (1965) Des de Benasc l'àrea de supervivència popular dels derivats del ll. *SUPĪNUS* s'estén a l'O. per l'alt Aragó. En el llibre d'Elcock, referent a la zona a l'O. i SO. de Bielsa (on en gran part es conserven sense sonoritzar les oclusives sordes entre vocals), figuren *resopinato* «caído de caballo y quedado en posición supina» i *resupinato*, mapa 14, també *sopinari* i *asobinarse una bestia*, o bé *ensubimarse*, *ensopinarse* (*De quelques affinités arag-bearn*, p 84, cf. també Rohlf, *Dicc Pir Arag*, s v).

Asobinado, *ensobinado* murc. «tendido sobre el dorso», -*marse* «tenderse boca arriba», GaSoriano; «*ensobinao*, *asobinado*: estar caído un animal con la cabeza entre las piernas», RmzXarrià. En el *D AcadEsp* 16 com aragonès. Es llegeix en un gauchesco argentí: «--- va a quedar en el suelo como mancarrión *ensobinao*, tuito el día pataliando y mirando pa arriba», Santiago Oliván («La Prensa B. A.», 8- XII-1940), però es nota algun altre mot regional espanyol, i no americà, en el lèxic d'aquest contista (de nom i potser de família aragonesa).

Ressobinar: «Per luytar ab l'altre --- hom li deu soptosament gitar les mans entrecroades sobre la bocha, empenyent-li, dejús lo nas, tot lo cap vers les spatles, *resubinant*-lo-li detràs ab tot son poder, e açò tol tota la força al luytador», Eiximenis (*Dotzèn*, § 332), i dos exs. del S. xv en *AlcM*; *ressobinat* 'ajagut d'esquena' mall. (*DAG*). Des de l'alt-arag. degué passar al basc ronc. *erresupinatu* «caerse en mala postura; tombar a la renverse».

Del cultisme: *Supinació* [1868, *SLitCosta*]: *supinador* [id].

Sobirà, *sobirada*, *sobirana*, *sobiranesa*, *sobirania*, V. *sobre* *Sobmetre*, *sobmissió*, V. *metre* *Sobolur*, V. *sepultar* *Sobornar*, V. *ornar* *Sobra*, *sobrabable*, V. *sobre*

Sobraçar. el fet de trobar-lo en l'adaptació cat. del *Nebrixa* (*sobraçar*: accingere; *posar sota la exella*), el